

شمار
۸۵

ماهنامه انجمن علمی روانشناسی
خانواده ایران
Journal of Family Psychology Association of Iran

آبان ۱۴۰۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۷	معرفی کتاب: پرورش کودک متفکر	۲	یادداشت: آیا می توان برای ازدواج سقفی تهیه کرد (۲)
		۶	گزارش پژوهش: تجربه انواع خشونت جنسی زناشویی در زنان قربانی شهر تهران: یک مطالعه کیفی

یادداشت: آیا می‌توان برای ازدواج سقف سنی تعیین کرد؟ (۲)

دکتر غلامعلی افروز

استاد ممتاز دانشگاه تهران

مطابق آمار لحظه به لحظه سازمان ثبت احوال کشور، به رغم آن که به طور کلی تعداد جمعیت مردان در مناطق شهری و روستایی کشور حدود ۲/۵ درصد بیشتر از خانم‌ها می‌باشد، یعنی در قبال هر ۱۰۰۰ دختر سنین ۲۰ تا ۴۰ سال آماده ازدواج، حداقل ۱۰۲۵ پسر در همین سنین حضور دارند! اما در هرم بالای جمعیتی کشور تعداد خانم‌های بالای ۷۰ سال حدود ۵ درصد بیشتر از آقایان می‌باشد. این بدان معناست که امید به زندگی و میانگین طول عمر خانم‌ها نسبت به چند دهه گذشته به طور معنی‌داری افزایش یافته است و بالطبع در سال‌های پیری که عموماً فرزندان ازدواج کرده و خود خانواده دیگری را بنا نموده‌اند بیش از پیش نیازمند ادامه حیات با همسری دل‌آرام می‌باشند.

به گزارش بخش جمعیت سازمان ملل متحد در دهه ۱۳۴۵-۱۳۳۶ میانگین امید به زندگی جمعیت مردان ایران ۴۹/۵ سال و در خانم‌ها ۴۹/۳ سال بود، این رقم در دهه ۱۳۸۰-۱۳۷۱ در مردان به ۶۶/۹ سال و در زنان به ۶۹/۳ تغییر یافته و این روند در دهه ۱۳۹۰-۱۳۸۱ در مردان به ۷۲/۱ سال و در زنان به ۷۵/۷ سال افزایش یافت.

به گزارش بانک جهانی^۱ امید به زندگی در ایران در سال‌های اخیر به ۷۶ سال افزایش یافته است. به گزارش اخیر بانک جهانی امید به زندگی در چند کشور مختلف جهان به صورت زیر است:

کشور	امید به زندگی	کشور	امید به زندگی
ژاپن	۸۶	امارات	۷۸
سن ماریو	۸۶	ترکیه	۷۸
ایتالیا	۸۶	ایران	۷۶
ایرلند	۸۴	افغانستان	۶۱
انگلستان	۸۳	مالی	۵۴
آمریکا	۸۲	سرائون	۴۵
قطر	۷۹	-	-

همه سخن این است که امید به زندگی در خانم‌های ایرانی نسبت به هفتاد سال گذشته قریب به دو برابر افزایش پیدا کرده و به رغم گذشته‌های دور در حال حاضر عمر طولانی‌تری را نسبت به مردان تجربه می‌کنند. بنابراین در شرایط فعلی، ازدواج خانم‌های ۴۰ و ۵۰ ساله امروزی همانند ازدواج دختر خانم‌های ۲۰ و ۲۵ ساله چند دهه گذشته می‌باشد.

^۱ The World Bank (2013)

یقیناً چون فلسفه خلقت به زوجیت استوار است همه انسان‌ها در هر سنی که هستند حق دارند همسر و همدلی هم‌اندیش و دل‌آرام داشته باشند. خالق زوج‌آفرین دوست دارد همه مخلوقاتش، همه زن‌ها و مردها در گستره حیات با زوجی همدل و دل‌آرام زندگی کنند. این حق طبیعی و فطری مردان و زنان است که از زوجی همدل و همسری هم‌اندیش و آرامش‌بخش بهره‌مند باشند.

بدون تردید در این میان خانم‌های مجرد و یا خانم‌هایی که به دلایل خاصی، مثل فوت یا شهادت همسر و یا طلاق و جدایی بدون همسر زندگی می‌کنند شایسته و بایسته آن است که در اولین فرصت ممکن در هر سنی که هستند ولو اینکه بعضاً دارای فرزند یا فرزندان هم می‌باشند با زوجی دل‌آرام ازدواج کنند. چرا که فرزندان ایشان هم می‌بایست در فرصت مطلوب ازدواج موفق و پایداری داشته باشند و با همسر هم‌ره و همدل خویش زندگی کنند. اساساً بهترین و موثرترین رویکرد فرزندپروری نیز آن است که فرزندانمان را با قابلیت همسری تربیت نمائیم تا به فرزندانمان فرصت دهیم که قاموس همسری و آرامشگری متقابل را مستقیم و غیر مستقیم در آموزشگاه همسرپروری خانواده به نیکی بیاموزند. زندگی بدون همسر و مجرد ماندن آقایان به ویژه خانم‌ها به صرف اینکه سن ایشان بالای ۴۰، ۵۰، ۶۰ و حتی بیشتر از ۷۰ سال می‌باشد، نمی‌تواند در قاموس هستی و از منظر خالق زوج‌آفرین امری میمون و مطلوب باشد. نباید خانم و یا آقای که ازدواج ناموفقی را در گذشته تجربه نموده است و یا به دلایلی همسر قبلی‌اش را از دست داده است اندیشه ازدواج مجدد، مطلوب و دل‌آرامی را از دست بدهد ولو اینکه دهه پنجاه، شصت و یا هفتاد عمر خود را تجربه نموده و یا اینکه در سنین کهنسالی به سر می‌برد. همان طوری که پیش‌تر اشاره گردید هدف غایی ازدواج برای احساس آرامش و امنیت درونی است و ما بقی عملکردهای ازدواج، همچون ارضای تمایلات نفسانی و فرزندآوری و فرزندپروری از نتایج قهری است نه هدف اصلی و مطمئناً برای افراد سالمندی که در دهه هفتاد عمر خود ازدواج می‌کنند بیشترین هدف و نیاز همانا همدلی و هم‌نوایی و دل‌آرامی متقابل با همسری دل‌آرام و همدلی آرامش‌بخش است و نه صرف ارضای کشش‌های نفسانی!

خلاصه کلام آن که ازدواج برای داوطلبان دل آرام ازدواج در هر سنی ارزشمند و مطلوب است. در آموزه‌های عقلانی و جهان‌شمول دینی و در فرهنگ‌های متعالی در گستره جغرافیایی زمین، هیچ سقف سنی برای ازدواج تعیین نگردیده است. همه حق دارند در کنار خود زوجی دل آرام و همسری همدل و آرامش‌بخش داشته باشند؛ چرا که همه انسان‌ها اساساً از دو منبع اصلی آرامش آرام می‌گیرند. یاد خدا^۲ و آرامیدن کنار همسری دل آرام و آرامشگر. از منظر خالق زوج‌آفرین همراه بودن با همسری دل آرام و آرامشگر در دنیای فانی محدود نمی‌گردد، بلکه زوجیت و همراهی با همسر دل آرام تا جنت سرای جاودان هم ادامه می‌یابد.^۳

^۲ دل آرام گیرد به یاد حق، "إِلَّا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ"

^۳ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِنُونَ (قرآن کریم یس ۵۶)

گزارش پژوهش

تجربه انواع خشونت جنسی زناشویی در زنان قربانی شهر تهران: یک مطالعه کیفی

چکیده:

خشونت جنسی زناشویی به عنوان یکی از مصادیق ناشناخته خشونت علیه زنان تلقی می‌شود که از آن با تعابیر مختلفی از جمله تجاوز زناشویی، خشونت جنسی خانگی، خشونت جنسی نسبت به زوجه و خشونت جنسی در زندگی مشترک یاد می‌شود. برای بررسی عمیق این نوع خشونت از دیدگاه زنان قربانی، در این پژوهش از رویکرد پژوهش کیفی و روش پدیدار شناسی توصیفی استفاده شد و با توجه به ماهیت پژوهش، نمونه‌گیری به صورت هدفمند انجام شد و تا حد اشباع نظری ادامه یافت. نمونه مورد مطالعه شامل ۱۱ نفر از زنان شهر تهران در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بودند که تجربه خشونت جنسی زناشویی داشتند. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه ساختار یافته بود و تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش کلاسیکی صورت گرفت. یافته‌های پژوهش در برگزیده ۱ مضمون اصلی، مفاهیم و مصادیق خشونت جنسی زناشویی ۱۱ مضمون فرعی شامل عدم رضایت در برقراری رابطه جنسی، خودمحموری جنسی، بی‌توجهی به نیازهای جنسی همسر، بی‌سوادی جنسی، تحقیر جنسی، رابطه جنسی با خشونت، تحمیل نوع خاصی از رابطه جنسی، رابطه جنسی پر خطر، ناهماهنگی در میزان رابطه جنسی، نابهنجاری جنسی و سوء استفاده جنسی و ۳۰ سازه مفهومی شد. نتایج پژوهش حاکی از گستردگی ابعاد خشونت جنسی زناشویی است و لذا نیازمند آگاهی بخشی و توجه عمیق‌تر به این قسم از خشونت علیه زنان از طرف ارگان‌ها و سازمان‌های مربوطه می‌باشد.

منبع: دهقانی، زهرا؛ آسایش محمد، حسن؛ و شاهمرادی، سمیه (۱۴۰۰). تجربه انواع خشونت جنسی زناشویی

در زنان قربانی شهر تهران: یک مطالعه کیفی. *رویش روان‌شناسی*، ۱۰ (۱۱): ۱۸۲-۱۶۹.

تألیف: دکتر میرنا شر ، رابرتا ایزرائلف

ترجمه: آزیتا زمانی

تعداد صفحه: ۲۷۲

انتشارات: ارجمند

توضیح: دکتر میرنا. بی. شر، استاد روانشناسی دانشگاه در کسل فیلادلفیا به مدت ۳۰ سال در حوزه تعلیم و تربیت کودکان سابقه کار داشته و نویسنده کتاب پر فروش "والد متفکر، کودک متفکر" می باشد. او به دلیل نگارش کتاب های مفید در حوزه کود، موفق به اخذ چندین جایزه شده است. دکتر شر، خالق روش (ICPS) "من می توانم حل مشکل کنم" بوده و برنامه های جدیدی را برای والدین و مربیان در خصوص نحوه برخورد با کودکان ارائه کرده است. در این کتاب میرنا شر به مشکلاتی که کودکان در دوره پیش از نوجوانی دارند (از جمله: استرس انجام تکالیف مدرسه، پیدا کردن دوستان خوب، مقاومت در برابر گروه همسالان، خشونت، سوء

مصرف مواد مخدر و کنار آمدن با زورگویی در داخل و خارج از مدرسه و...) می پردازد و به والدین آموزش می دهد تا در حل این مشکلات به فرزندانشان کمک کنند.